

- нормальна фінансова стійкість, що може означати, що на підприємстві наявний хороший фінансовий стан;
- нестійкий фінансовий стан, тобто на підприємстві є ризики втрати своєї платоспроможності, а отже і фінансової безпеки;
- кризовий фінансовий стан, це може свідчити про критичний рівень фінансової безпеки, або її відсутність.

Основним фактором забезпечення фінансової безпеки є процес управління нею, а саме:

- створення ефективних інформаційно-аналітичних систем, які б забезпечували обґрунтування певних управлінських рішень;
- аналіз фінансового стану підприємства та діагностика ймовірності банкрутства;
- ідентифікація, оцінка та ліквідація загроз та проблем, які виникають на певних місцях діяльності підприємства;
- планування фінансово-економічної безпеки та формування стратегічних цілей підприємства;
- забезпечення ефективного контролю за фінансово-економічною безпекою підприємства.

Отже, фінансова безпека є чи не найголовнішим фактором, який забезпечує роботу підприємства. Тому для того, щоб підприємство розвивалося йому необхідно: забезпечити чітку взаємодію складових фінансового механізму, вчасно оцінювати рівень фінансової стійкості та забезпечити ефективний контроль на підприємстві.

Використана література:

1. Іванків О.В. Діагностика загрози економічній безпеці підприємства й напрями їх нівелювання в умовах євроінтеграційних процесів. Луцьк, 2016 р. 41 с.
2. Лаврова Ю.В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості № 29. Серія: Економічна безпека.* 2010. № 29. 127-129 с.
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Жихор О.Б., Куценко Т.М. Економічна безпека: навчальний посібник. Харків, 2013 р. 76 с.

Дем'янчук О., к.е.н., доц.
Парфенюк А., студентка
Національний університет «Острозька академія», м. Острог, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Вступ. Світовий досвід показує, що ефективність функціонування ринкової економіки залежить від оптимального розвитку малого, середнього та великого бізнесу. Разом з тим, мале підприємництво виступає основою соціально-економічного розвитку держави. Розрахунки, здійснені на основі даних Державної служби статистики України, показують, що станом на 2018 рік малі підприємства,

включаючи фізичних осіб суб'єктів малого підприємництва, становлять 99% від усіх діючих суб'єктів господарювання України [1]. Водночас 96,8% з них становлять мікропідприємства. Також, згідно зі статистикою ЕВА (European Business Association), у високорозвинених країнах Європи та світу чисельність зайнятих у сфері малого підприємництва перевищує 50% населення працездатного віку, натомість в Україні цей показник становить лише 9% [2]. Розвиток малого бізнесу є основним з двигунів економік цих країн та створює в середньому 55-60% ВВП, в той час, коли в Україні даний показник не перевищує 15%. Саме тому дослідження наявних проблем у веденні малого підприємництва в Україні та пошук можливих шляхів їх вирішення сьогодні є надзвичайно актуальним.

Основна частина. Малий бізнес, як вже зазначалося вище, займає значну нішу на вітчизняному ринку та стикається з проблемами практично у всіх сферах: політичній, законодавчій, фінансовій та соціальній, що значно гальмує можливий розвиток. Отже, розглянемо проблеми, які, на думку багатьох вітчизняних науковців та бізнесменів, є найбільшою перешкодою на шляху розвитку малого підприємництва в Україні.

Одна з головних фінансових проблем з якою стикався досі підприємець – доволі дорогий кредит. Високі банківські відсотки не дають рости та розвиватися малому бізнесу, оскільки підприємці змушені брати кредити під 21% річних та велику заставу, коли, до прикладу, в європейських країнах надають кредити під 2-4%. Пропозиції щодо вирішення цієї проблеми довгий час не надавали ні банки, ні держава.

Цього року, за ініціативою президента Володимира Зеленського, Фондом підтримки підприємництва реалізується програма «Доступні кредити 5-7-9%», яку 3 лютого офіційно представила міністр фінансів Оксана Маркарова. Відповідно до даної програми кредит може отримати кожен українець, який тільки планує відкрити власну справу, або вже має власний бізнес, що зараз приносить не більше 50 мільйонів гривень виручки на рік, і хоче його масштабувати. Кредит надається у гривнях на строк 5 років. Щодо відсотків кредитування, то під 5% річних можуть одержати кредит підприємці, які отримують річний дохід не більше 25 млн. грн. та за умови найму не менше двох нових працівників протягом одного кварталу. На кредит 7% річних можуть розраховувати власники бізнесу за таких же умов, тільки без зобов'язання створення нових робочих місць. Кредит під 9% річних розрахований для бізнесу, який приносить дохід від 25 млн. грн. до 50 млн. грн., а за кожне нове робоче місце відсоткова ставка зменшується на 0,5% річних, але не менше 5%. Також однією з головних умов одержання такого кредиту є власний внесок, який для кредитів з 5-7% річних становить не менше 30% від вартості проекту, а для 9% річних – не менше 20%. Якщо ж підприємець хоче відкрити новий бізнес, то головною умовою є наявність реалістичного та обґрунтованого бізнес-плану для реалізації інвестиційного проекту [3]. Наразі такі кредити вже готові видавати 4 українських банки: Приватбанк, Ощадбанк, Укргазбанк та УкрЕксімбанк. Така програма, безумовно, хороший крок держави

на зустріч малому підприємству та може стати потужним поштовхом для подальшого розвитку бізнесу.

Наступними є нормативно-адміністративні проблеми:

- в українському законодавстві існує багато суперечностей та недопрацювань;
- невчасне та неякісне реагування правоохоронної та судової систем, корупція ;
- надмірна бюрократія (проходження офіційних процедур при створенні нового бізнесу займає до 20 днів);
- ліквідація бізнесу також потребує багато часу та фінансових затрат;

Для того, щоб вирішити ці проблеми, необхідно удосконалити законодавчу та адміністративну бази. В Україні існує безліч нормативних актів, які тим чи іншим чином регулюють підприємницьку діяльність та дублюють один одного, тому необхідно створити один нормативно-законодавчий акт, який повністю буде регулювати ведення малого бізнесу. Також варто зменшити тривале проходження різноманітних процедур та інстанцій, що дозволить подолати бюрократію та корупцію. Як приклад, пропонуємо створити єдиний сайт, який буде слугувати як інформаційний ресурс та завдяки якому можна отримувати певні адміністративні послуги в електронному вигляді. Це можна зробити, зокрема, на базі уже існуючого інформаційного сайту «Портал для підприємців», модернізувавши його [4].

Ще один фактор який стримує розвиток малого підприємства – низькі експортні можливості. Для успішного розвитку бізнес повинен мати вихід на зовнішні ринки збуту, оскільки внутрішній попит на ту чи іншу продукцію (послугу) іноді є невисоким (особливо включаючи факт монополій у деяких сферах ринку). Малому підприємцю важко знайти партнерів закордоном, багато з них зовсім не мають уявлення як організувати експорт. Для вирішення даної проблеми можливо теж створити електронний ресурс, завдяки якому експерти та успішні бізнесмени зможуть консультувати бажаних, влаштовувати різноманітні заходи, ділові зустрічі.

Проте, не всі проблеми потребують вирішення державою. Для прикладу, у нас нерозвинена культура підприємництва, що й приводить до надмірного регулювання державою підприємства. Не тільки держава має йти на зустріч бізнесу, але й навпаки. Тому кожен підприємець має вести прозорий бухгалтерський облік та сплачувати належні податки, адже податковий тиск в Україні, порівнюючи з багатьма країнами Європи, не є надто великим.

Висновки та пропозиції. Розвиток малого підприємства відіграє важливу роль у зростанні конкурентоспроможності національної економіки. Від ефективного функціонування малого бізнесу залежить високий економічний та соціальний розвиток країни. Саме тому держава в особі уряду повинна забезпечити усі необхідні умови (законодавчі, інформаційні, фінансові) для того, щоб мале підприємство стрімко розвивалося та могло конкурувати як а внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Використана література:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України.
URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/osp_u/osp_u.htm (Дата звернення: 02 лютого 2020 р.)
2. Офіційний сайт Європейської бізнес асоціації в Україні.
URL: <https://eba.com.ua/en/msb-mozhlyvosti-dlya-rozvytku-u-pivdennomu-regioni/> (Дата звернення: 05 лютого 2020 р.)
3. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%» URL: <https://5-7-9.gov.ua/> (Дата звернення: 06 лютого 2020 р.)
4. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua/> (Дата звернення: 08 лютого 2020 р.)

Забедюк М., к.е.н, доц.
Луцький національний технічний
університет, м. Луцьк, Україна

МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах кризової економіки, коли рівень фінансових ризиків є надзвичайно високим, в процесі господарської діяльності на перший план виходять завдання гарантування фінансової безпеки підприємства.

Фінансова безпека підприємства є найважливішою складовою економічної безпеки держави і розглядається як стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем, що характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання [1].

Виділяють такі основні загрози фінансово-економічній безпеці підприємства:

– загрози макросередовища – стан національної економіки, рівень податкового навантаження, зміна курсу валюти, високий рівень інфляції, несприятливий інвестиційний клімат, відтік кваліфікованих кадрів, зменшення пропозиції трудових ресурсів;

– загрози мікросередовища – зростання рівня споживчих цін, погіршення якості сировини і матеріалів, недостатній рівень ділової активності суб'єктів ринку;

– загрози внутрішнього середовища – нераціональне використання ресурсів, низький рівень кваліфікації персоналу, недостатній обсяг резервних та страхових фондів, низький рівень конкурентоспроможності продукції [2].

Основними функціями механізму управління фінансовою безпекою підприємства є:

– планування (оперативні та стратегічні плани, концепції та програми, прогнози);

– організація і регулювання (розробка та реалізація управлінських рішень, розробка та використання фінансових інструментів);